

# De sidste 250 år og de næste 250 – vore børnebørns verden

*Frederik Lüttichau*

Det Kongelige Danske Landhusholdningsselskab fejrer 29. januar 2019 250-års jubilæum. I anledning af jubilæet er det besluttet at udgive et særnummer af Tidsskrift for Landøkonomi, som Landhusholdningsselskabet har stået for udgivelsen af siden 1814. Vi kan så også med Tidsskriftet fejre en art jubilæum i det 205. udgivelsesår. Selskabet er fejret tidligere. I forbindelse med 150 års jubilæet i 1919 udgav man ved selskabets kontorchef H. Hertel en fyldig skildring af selskabets virke. Ved 200 års jubilæet bad selskabet Erhvervsarkivet og overarkivar Vagn Dybdahl om at udarbejde jubilæumsskriftet efter ønske fra Præsidiets side om særligt at holde fokus på nogle af de personer, der havde virket i selskabets tjeneste for på den måde at skrive "historien".

Når man læser jubilæumsudgivelserne, fornemmer jeg, at man dengang som nu af og til kunne tvivle på Selskabets berettigelse. I de første 150 år var selskabet en meget aktiv del af samfundet og den førte politik. Det var det imidlertid vanskeligt at blive ved med, og i takt med at andelsbevægelsen styrkedes, og landmændenes egne organisationer "tog over", blandt andet med fødselshjælp fra Landhusholdningsselskabet, måtte selskabet finde en ny rolle. Den rolle syntes man at finde inspiration til i selskabets oprindelige oprettelse i oplysningstiden. At selskabet skal have sit virke i at motivere og oplyse.

Blot navnet giver jo anledning til at fundere. Rigtig ofte tager jeg mig i, i dansk selskab, at præsentere selskabet ved det engelske navn: "The Royal Danish Agricultural Society". Det forstår man i dagens Danmark bedre end Det Kongelige Danske Landhusholdningsselskab. Og ja, jeg husker klart, da jeg som nyvalgt præsident havde mit første møde med min præsidentkollega i det, der dengang hed Landbrugsraadet. Jeg måtte bede om bistand i en overgang i vores sekretariat. Det fik jeg, og så også det råd, at jeg måske skulle til at få lukket det selskab. Vi kunne ikke igen automatisk regne med gode venners hjælp. Det tænkte jeg jo en del over.

Historisk har vi svinget i medlemstal og i opmærksomhed fra omverdenen. Det har været præsidiets opgave at få sekretariatet til at virke for de midler, de til enhver tid værende medlemmers kontingent gav mulighed for. Vi har nu en tilfredsstillende økonomi, fordi vi har vore medlemmer. Vi afholder hvert år velbesøgte konferencer i et marked, hvor rigtig mange andre udbyder konferencer. Vi uddeler medaljer og priser til unge landmænd, der har gjort sig særligt umage på skolerne og til ansatte, der har udført "lang og tro" tjeneste og til de, som i særlig grad har bragt sig i fokus, "den fortjente til ære". Vi oplever jo glæden og meningen i disse uddelinger. Priser og medaljer er ikke gået af mode. Disse forhold er altså grundlæggende ikke ændret, og Landhusholdningsselskabet virker fortsat.

Når man fylder 250 år, dukker disse eksistentielle tanker op. Det er naturligt, tror jeg. Selskabet spillede en central rolle i udviklingen af det danske samfund, hvor man bidrog til at starte jordbrugsforskning, landbrugsskoler, Meteorologisk Institut og mange andre centrale organisationer og institutter, som jo i dag er langt mere kendte end selskabet selv. Vi har igen de seneste mange år haft et nært forhold til og samarbejde med Københavns Universitet, og Institut for Fødevarer og Ressourceøkonomi, IFRO. Så vi bad Instituttet om at hjælpe os med at lave et jubilæumsskrift, som er et gammelt – men fremtidsorienteret – selskab værdigt. Hvor er Danmark og verden på vej hen på lidt længere sigt? Vi kan jo nok ikke sige noget meningsfuldt om, hvordan Danmark ser ud om 250 år. Blot for 50 år siden ved sidste jubilæum var der omtrent 200.000 landmænd i Danmark. Der var omtrent 500.000 beskæftiget i primærlandbruget; i dag er dette tal inklusive landmænd ca. 60.000, og produktiviteten er mangedoblet med mere end 25 gange så stor produktion per mand som dengang. Vi har ønsket, at man har tænkt fremad, gjort sig tanker og filosoferet lidt over fremtidsudsigterne – for samfundet, for fødevarerektoren og for landbruget. På længere sigt end vi normalt gør.

Det Kgl. Danske Landhusholdningsselskab vil gerne hermed takke IFRO og specielt instituttets leder professor Bo Jellesmark Thorsen for samarbejde om jubilæumsskriftet, tidligere overvismand, professor emeritus Niels Kærgård for at lede redaktionen af skriftet og *Tidsskrift for Landøkonomi's* mangeårige redaktør seniorrådgiver Henning Otte Hansen og sektionsleder Jesper Sølvér Schou for deres deltagelse i redaktionsarbejdet. Vi takker også for hjælp til finansiering af udgivelsen fra Andelsfonden og Land-

brugets Kulturfond. Det har været et fremragende samarbejde, hvor alle med det samme var med på ideen. Fra Præsidiet skal der også rettes en stor tak til de udvalgte bidragydere. De er hver især nogle af de fremmeste på deres felter. Det er usædvanlig og meget spændende læsning, der bydes på. Så rigtig god fornøjelse med læsningen.



250